

УДК 657:004

ПОЛІТИЧНІ ПОГЛЯДИ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО

Студ. В. Морозова, гр. БДр-1-12

Наук. керівник доц. Ф.М. Проданюк

Київський національний університет технологій та дизайну

Визначне місце в історії Української революції (1917-1920 рр.), в суспільно-політичному, науковому та національно-культурному житті наприкінці ХІХ - першій третині ХХ ст. посідав Михайло Сергійович Грушевський (1866-1934) - відомий історик та патріот свого народу. В сучасних умовах аналіз його політичних поглядів має не лише наукове, але й практичне значення.

Метою нашої роботи є аналіз основних положень політичних поглядів М.С. Грушевського. Михайло Сергійович пройшов складний від засновника національно-демократичної партії Галичини і Товариства українських поступовців у Києві - до творця основних засад української незалежної держави. Протягом тривалого часу змінювалися погляди вченого, еволюціонували його суспільно-політичні концепції та філософське сприйняття життя.

В центрі уваги політичних поглядів Грушевського була проблема - національного самовизначення. Під даним поняттям він розумів: цілковита самостійність і незалежність є послідовним, логічним завершенням запитів національного розвитку й самовизначення будь-якої народності, що займає певну територію й має достатні нахили та енергію розвитку. По-перше прагнення до самостійності є об'єктивною логікою життя, необхідністю саморозвитку будь-якого національного утворення. По-друге самостійність і незалежність народу пов'язана не лише з територіальними володіннями, а й з відповідними пріоритетами народу. По-третє незалежність особистості неможлива без компетенції та відповідальності - незалежність безпосередньо залежить від енергії розвитку народу. По-четверте відсутність "політичної самостійності" можлива лише за умови, коли народність співіснує з іншими за ефективного громадського ладу, раціонального державного управління. По-п'яте кожна нація має право захищати своє природне прагнення до розвитку саме політичною самостійністю. Багатонаціональній державі, з якої народи намагаються вирватися до політичної самостійності, залишається ображатися тільки на свій рутинний лад, нераціональну економіку, викривлену національно-культурну політику. По-шосте борючись за вихід із великих політико-територіальних об'єднань, прагнучи до власної державності й політичної незалежності, нація повинна бути впевненою, що вона виплекає у своєму середовищі розумних і далекоглядних "кермачів", які приведуть народ до процвітання. По-сьоме тільки вільна спілка вільних народів є ефективною і з морального, й з економічного погляду.

Важливою рисою діяльності Михайла Сергійовича Грушевського був пошук компромісів. Він вважав, що тривкими можуть бути стосунки націй, засновані лише на взаємній вигоді, на узгодженні своїх перспективних станів розвитку, за яких свобода, суверенітет і самобутність одного народу не зачіпають іншого.

М. Грушевський розкрив бачення народу як дійової сили, яка у своїх змаганнях проносить головну ідею, що проходить крізь віки, крізь різні політичні і культурні обставини. Під «народом» він розумів «українське селянство». М.С. Грушевський прагнув з'ясувати питання ролі держави в історичному плані. У його наукових працях «народ» і «державна» нерозривно поєднані з «героєм в історії». Михайло Сергійович виставляв на перший план народ, а не особу. Свою книгу він хотів присвятити не Б. Хмельницькому, а стражданню українського народу.